No. 33. ZATURDAG 15 Augustus 1863. VIERDE JAARGANG.

SUMATRA-COURANT

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

HOOFD-BUREAU te *Padang* bij *van Zadelhoff & Fabritius.* Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp.* Te *Amst.* bij *J. Noordendorp.*

Prijs per halfjaar voor PADANG . . . . *f* 7.50.
„ „ „ „ SUMATRA . . „ 10.00.
„ „ „ „ JAVA . . . . . . „ 12.50.
„ „ „ „ NEDERLAND „ 15.00.

Deze Courant verschijnt elke week, des *ZATURDAGS* voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is *f* 1.— voor 10 woorden
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande
Brieven franco.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
ADRIANUS JOHANNES VAN GINKEL,
2de Luit. der Infanterie,
met
CLEMENTINA ROSALIE TOWNSEND.
Eenige en algemeene kennisgave.
PADANG, 8 Augustus 1863. 369

Heden nacht om 1½ uur ontsliep, na een kortstondig lijden, ons gelieft *ZOONTJE.* G. A. E. RHEMREV, in den ouderdom van 14 maanden.
P. V. RHEMREV.
C. RHEMREV,
PADANG, 13 Aug. 1863. *Mucler.*
Eenige en algemeene kennisgave. 377

VENDUTIE
op Dingsdag den 18 dezer maand,
aan de MOEARA,
van ruim 100 stuks BALKEN,
in verschillende dimensien en Houtsoorten.
De Vendu houders,
370 DIEMONT & Co.

VENDUTIE
op Woensdag den 19 Augustus,
in het pakhuis van
D. HISSINK & Co.,
gelegen in de Kampong CHINA.
Van eenige
Provisien en Dranken, gedroogde Vruchten, enz.
Voorts van:
Chitzen, Bogor Sarongs, Slendangs, Hoofddoeken, Galanterien, Zweepen, Bendie Tuigen, Wandelstokken, Tafelmessen, Theeserviezen, Koralen, Koralen Wand mandjes, Bloemhangers, Strijkijzers en van al hetgeen wat verder te voorschijn zal worden gebragt. 373

VENDUTIE,
op Zaturdag den 22 dezer maand,
wegens vertrek, ten huize van de WelEd.Gestr. Heer
Mr. P. J. ROOSEGAARDE BISSCHOP,
van een goed onderhouden
INBOEDEL,
hoofdzakelijk bestaande uit
MUNDER MEUBELEN,
waaronder vier extra groote KLEERKASTEN, wijders HANG- en TAFELLAMPEN, een Engelsch KINDER WAGENTJE, KEUKENGEREEDSCHAP, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.
De Vendu houders,
338 DIEMONT & Co.

[*Voor het land.*]

BEKENDMAKING.

Op WOENSDAG den 26 dezer, *des morgens ten 9 ure*, zal op het kantoor van den Assistent-Resident van ***Padang,*** door den Gouverneur van ***Sumatra's Westkust,*** publiek worden UITBESTEED het transport naar ***Padang,*** van de Gouvernements Koffij uit de pakhuizen:

a. Van de ***Zuidelijke afdeeling*** van ***Padang,*** gedurende de jaren ***1864, 1865, 1866*** en ***1867.***

b. Van de afdeeling ***Aijer-Bangies*** en ***Rau,*** gedurende de jaren ***1864, 1865, 1866*** en ***1867.***

De voorwaarden liggen ter lezing op het bureau van den Gouverneur van *Sumatra's Westkust* en daarenboven die voor het transport der Koffij uit de *Zuidelijke afdeeling* ten burele van den Assistent Resident van *Padang*. en die voor het transport der Koffij uit *Aijer-Bangies* en *Rau*, op het kantoor van den Assistent-Resident van *Aijer-Bangies.*

De uitbesteding geschiedt bij inschrijving **zonder mijning.**

Inschrijvings-billetten, mits behoorlijk gesloten, worden van heden af in ontvangst genomen door den

Assistent-Resident,
Secretaris van het Gouv. SUMATRA'S WESTKUST,
W. A. HENNY.
PADANG, 3 Augustus 1863. 366

TE KOOP
de zoo gunstig bekende
Am. BENDIE WIELEN met ASSEN.
379 Bij DÜMMLER & Co.

TE HUUR **om met 1e. Sept. a. s. te aanvaarden,**
Het HUIS
achter de 2de Gouvernements lagere School, thans bewoond door den Heer VELSINK.
Nadere informatien te bekomen bij de UITGEVERS dezer. 381

Crediteuren en Debiteuren in den boedel van wijlen den Heer
S. JOËL,
worden bij deze verzocht, om *binnen drie maanden* betaling en aangifte te doen bij
den executeur in voornoemden boedel,
H. MANGER.
PADANG, 1 Julij 1863. 360

THEATER ZU PADANG.
(26ste) DEUTSCHE VORSTELLUNG.
MONTAG den 17en August 1863.
DIE SELTENE KRANKHEIT.
Posse in einen Act, von KOTZEBUE.
Hierauf:
U. A. W. G. oder die Einladungskarte.
Ein Schwank mit Chor Gesang, in einen Act, von KOTZEBUE.
Zum Schluss:
DIE TOCHTER DES PHARAONIS.
Ein Lustspiel mit Chor Gesang in einen Act. von KOTZEBUE.
Das Orchester wird bezetzt durch das Musik Chor des 17de Bataillon Infanterie. 376
Anfang precis 8 uhr.

Herinneringen van een Oudgast.

[*Vervolg*]

Bij de eerste morgenschemering des volgenden dags vervolgden wij onzen marsch. onder dezelfde omstandigheden als den vorigen dag en bereikten tegen den noen, eene andere bebouwde opene vlakte, onder den naam van *Aijer Manoeroh* bekend, alwaar een huis had gestaan, dat kort voor onze aankomst door den vijand was in brand gestoken en nog lang daarna smeulde. Deze Ladang was beplant met Obie malaijoe, waarin door den vijand overal randjoes waren gestoken. welke door het weelderig groen dier plant. goed verborgen waren. Hier overnachten wij andermaal onder in haast gemaakte hutten, om den volgenden ochtend bij het krieken van den dag. den vijand, — die, volgens berigten van op kondschap uitgezondene Maleische verspieders, hier niet ver van daan, — ons achter zijne wallen zat af te wachten; aan te tasten en te verslaan.

Bij het verlaten dezer ladang, had de sergeant de J. g S......r het ongeluk in een randjoe te trappen, dat hem den voetzool indrong en boven de wreef weer uitkwam. Hij trok het er dadelijk uit, omwikkelde den voet met een zakdoek en volgde langzaam de kolonne.

Het gewonde ligchaamsdeel begon echter spoedig te zwellen en hem zóó pijnlijk te worden, dat hij slechts met veel moeite, nu eens hompelend op een stok geleund. dan eens hinkende ons konde volgen. Meestlijds nam hij de toevlugt op den rug van zijne inl. vrouw, — dat een groot, stevig en krachtvol Sundaneesch vrouwmensch was, — die hem dikwerf daarop een goed eind wegs voortdroeg; want het was hem niet mogelijk in een tandoe te blijven. wijl de schommelende beweging van dat «hebbeding," hem, diep landwaarts, in het hartje van het honderdejaren oude woud. zeeziek deed worden.

Omstreeks het elfde uur van den morgen, hoorden wij voor ons uit, geweerschoten en zagen spoedig daarna onze voorwacht op ons terug trekken.

Deze onder aanvoering van den Inl. 2de Luit. B....l. was tot binnen de vijandelijke verschansing doorgedrongen, doch na weinige minuten daarin stand gehouden te hebben, genoodzaakt geworden te retireren. met achterlating van een zijner inl. soldaten. De kleeding van dezen moedigen officier was geheel en al met 's vijands bloed bevlekt: want hij had hoewel slechts een paar minuten lang. met zijn weinige dapperen tegen een groot gedeelte des vijandelijken magts binnen zijne versterking met leeuwenmoed stand gehouden. Strijdende, tegen van zijne verhazing bekomene vijanden, verloor hij zijn sabel, maar greep fluks zijne lans, een niet minder geducht wapen in de hand eens Baliners, — (Balie was zijn geboorte grond.) — en wist deze op zulk eene bewonderenswaardige en doeltreffende wijze te hanteren, dat hij menig vijand wondde doch zelf ongedeerd bleef.

Door groote overmagt gedwongen terug te trekken, gelukte het hem, de zijnen terug te voeren, met uitzondering van boven genoemd inl. fuselier, zonder dat iemand was gekwetst geworden. Hij die binnen de benting was achtergebleven, was een Madurees, en had, welligt door het geweldig schieten, het bevel tot den aftogt niet gehoord, en was door vijanden omsingeld toen onze kleine schaar terug moest keeren. Reeds waren zij het breede ravijn weder overgeklauterd. en nog zag men hem zich moedig verdedigen en zijn leven zoo duur mogelijk trachten te verkoopen. Hem hulp te bieden was hun onmogelijk, hunne eigen positie was zoo netelig, dat elke poging daartoe eene roekelooze verspilling van menschenlevens zou zijn geweest.

Zij moesten, hoezeer hen dit ook smartte, hem aan zijn droevig lot overlaten!...

Bijna tegelijkertijd dat onze voorste pelotons en de hulptroepen, den steilen oever van den Batang *Soengei Palangi* hadden beklommen, werden onze handmortieren welke door koelies, onder bedekking in het midden der kolonne werden getransporteerd, door den vijand die hier onbemerkt in eene hinderlaag was blijven liggen, bijna genomen. Reeds waren, bij zijnen onverhoedschen aanval, de lastdragers der mondbehoeften, amunitie, geld voor de troepen, zelfs die der mortieren, na zich van hunne last bevrijd te hebben, boschwaarts gevlugt; reeds was de vijand bezig om de mortieren optenemen, toen hij door het volgend peloton met bebloede koppen werd

PHOTOGRAFISCH ATELIER

van

DE WILDE & Co.,

is dagelijksch, uitgezonderd *Zaturdags, Zon- en Feestdagen* geopend, van 7 tot 10 uur des voormiddags.

PRIJZEN DER PORTRETTEN:

6 Visite Kaartjes, 1 persoon	ƒ 20.—
6 » » 2 personen	» 25.—
Iedere afdruk	» 2.—
1 Portret positief op glas met lijstje [kl. form.]	» 10.—
2 » » » » » »	» 15.—
1 » op papier [kl. form.]	» 12.—
2 » » »	» 18.—
Iedere afdruk	» 5.—
1 Portret positief op glas [middelb. gr.]	» 20.—
1 » » op papier »	» 25.—
Iedere afdruk	» 10.—

Bustes voor Medaillons, Broches en Armbanden.

Voor Groepen van Familien worden BILLIJKE *overeenkomsten getroffen.*

Zij die Portretten wenschen te laten maken, worden verzocht hen *daags te voren* daarvan te berigten.

De aflevering geschiedt niet dan *à Contant.*

NB. Het Atelier is gevestigd in de Boek- en Bureauhandel van *v. Zadelhoff & Fabritius*, Alang-Lawas. 363

WISSELS

op BATAVIA,
„ AMSTERDAM.

387 Bij DÜMMLER & Co.

Verkrijgbaar

Van der Leeuw Boter, Hammen, Z. M. Kaas, Saucijs de Boulogne, Servelaad Worst, Sardines, Vleesch in blikken in soorten, diverse Groentens in blikken, als ook in stopfl. en vaatjes, gedroogde Vruchten, Vruchten op brandewijn, Frambozen op water, Paté, Champignons, enz.

Zeeuwsche- en Poeder Chocolaade, Brood-Suiker, Koek in blikken, Eng. Beschuitjes, Watercrackers Lengvisch, Ossen Huspot, goede Rhijnwijn, Bourgogne, Bauerwijn en goede Kistwijn.

Voorts:

Witte aarde Eetserviesen à 12 personen, wit porceleinen idem voor 12 en 24 personen, pleete Drankzetjes, idem Olie- en Azijnzetjes, idem Theeserviezen.

Wollen Dekens en Vloermatten.

Wit en gekleurd Flanel, idem idem Overhemden, Heeren kurken Hoeden.

Dames Modewaren.

Manila Sigaren, Cauvin Pillen, ijzeren eenmans Ledikanten en

Zilveren W KKOOPEN voor Ambtenaren.

Bij J. MATTHIJSSEN & Co.

PADANG, 15 Augustus 1863. 369

VERKRIJGBAAR:

MANILA en andere SIGAREN,

CHAMPAGNE, BOURGOGNE, RHIJNWIJN, diverse Roode WIJN. GROENTENS in vaatjes en blikken. BOTER, KAAS, Gedroogde VRUCHTEN. Div. KOEK, Amerikaansche BESCHUIT, Zoute TONGEN, AZIJN, Brood- en andere SUIKER. SIROOP DE PUNSCH, SIROOP DE LIMONADE, CRINOLINES, enz.

Bij H. MANGER.
361 *Padung-Pandjang.*

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Nieuw
Clipper Fregatschip

INDIA PACKET,

groot 400 Lasten,

Gezagvoerder *G. Diepering*,

voerende een geëxamineerden Docter.

Deze bodem zal tegen *primo September* van hier naar AMSTERDAM vertrekken, zijnde dit eene uitmuntende gelegenheid voor repatrierende.

Informatien bij

de Agenten,
380 DÜMMLER & Co.

Tijdschriften voor 1864.

De Ondergeteekenden verzoeken beleefdelijk hen, die voor het thans loopende jaar **Periodieken** door hunne tusschenkomst ontvangen, hun in tijds te berigten of zij met de ontvangst voor 1864 al dan niet wenschen door te gaan.

PRIJSLIJSTEN van diverse TIJDSCHRIFTEN, zijn op *franco* aanvrage steeds verkrijgbaar.

De levering van PERIODIEKEN en BOEKWERKEN voor

Leesgezelschappen
en
Societeiten

geschiedt op de meest *acurate* en *billijkste* wijze.

v. ZADELHOFF & FABRITIUS,
372 *Boekhandelaren.*

De tweede Supplement-Catalogus

van de

HOLL, FR. en ENG. LEES-BIBLIOTHEEK

van

v. Zadelhoff & Fabritius,

is op heden aan HH. Abonnés verzonden; zoodat door de toevoeging van ruim 200, zoo Holl. als Engelsche werken, deze

BIBLIOTHEEK

uit ruim **1000** diverse Boekwerken bestaat. 371

Prijs per maand ƒ 3,—

Bij de Ondergeteekenden is de inteekening opengesteld op

2 PLATEN,

voorstellende 2, door den Heer *P. B. van Zadelhoff* naar de natuur geteekende gezigten op

het Kampement en de Benting te

FORT DE KOCK,

in kleuren op steen gebragt door den Heer MIELING te *'s Hage.*

Eene proefplaat op zwaar Velin Papier, ligt ter bezigtiging en is de prijs per stel op ƒ 5,— bepaald.

349 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

AARDGLOBES.
KANTOOR KLOKJES.
LOTTO SPELEN.
SCHRIJF- en ZAK-PORTEFEUILLES.
LEDEREN SIGAARKOKERS
Idem PORTEMONNAIES.
LORGNETTEN.
GROOTE DOBBELSTEENEN.

Op nieuw ontvangen bij
373 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

BORD PAPIER,

in groote keuze voorhanden bij
374 v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Holloway's Pillen.

De Geneeskundigen hebben tot hiertoe, in vele ongesteldheden heerschende in warme luchtstreken, maar al te vaak het gestel van hunnen patient nog meer vatbaar gemaakt voor ziekte door de te geweldige aanwending hunner medicijnen Men nam te veel zijnen toevlugt tot krachtige purgatien en gevaarlijke delfstoffelijk bereide medicijnen die slechts een tijdelijk goed veroorzaken. Holloway's Pillen echter verzwakken noch putten de levenskrachten uit, in welk geval of welke krankheid ook, en ze laten nooit schadelijke gevolgen na Deze ondersteunen en helpen de natuur, terwijl ze de ziekte overmeesteren, en wanneer dus versterkt bespoedigen ze de genezing. Zij zijn bijzonderlijk gunstig in alle ongesteldheden der gal, ongeregeldheden der maag en lever en in koortsen; bij zonverbrandigen, enz. werken ze als een toovermiddel.

Doosjes Pillen à ƒ 1.— ƒ 3.— ƒ 5.-.
Potjes zalf à ƒ 1.— ƒ 3 — ƒ 5.—.

Te Padang	bij Diemont & Co.
» Batavia	» S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoewangi	» M. S. Cheriman.
» Soeracarta	» W. Veldman.
» Djocjocarta	» Buijn & Co.
» Salatiga	» F. Kruthoffer.
» Tagal	» Wed Dort.
» Cheribon	» W. Galistan.
» Cheribon	» M. Blok & Co.
» Samarang	» H. L. Lijon & Co.

De Groot, Kolff & Co. en de hoofd-agenten Soesman & Co.

GODSDIENSTOEFENING.

Protestantsche Gemeente

Zondag den 16 Aug. 1863, 's morgens ten 9 ure.

Geene Dienst.

Over gedwongen Onteigening.

Er loopt onder de bevolking van *Padang* een gerucht, dat bij het Gouvernement het voornemen zou bestaan om eene uitgestrektheid grond, gelegen op den linkeroever der *Padangsche* rivier, ongeveer ter hoogte van het militair hospitaal (blokhuis No. III,) te onteigenen en de daarop staande woningen te doen wegruimen, ten einde dien grond te bestemmen voor het houden van schietoefeningen, hetzij met geweren hetzij met werpgeschut Wij gelooven niet aan het bestaan van dat voornemen; of zoo al bij de militaire autoriteiten de wensch mogt zijn ontstaan — hetgeen wij betwijfelen — om den door ons bedoelden grond tot zoodanig oogmerk in bezit te nemen, dan houden wij ons toch overtuigd dat het burgerlijk bestuur nimmer de hand zal willen leenen, al kon en mogt het dat doen, aan de vervulling van dien wensch

Wij zullen straks gelegenheid hebben om hierop terug te komen, en vangen nu aan over het onderwerp te spreken, dat aan het hoofd van dit artikel vermeld staat, en waartoe het zoo even medegedeelde gerucht ons aanleiding heeft gegeven.

Volgens artikel 77 van het Regerings-Reglement kan niemand van zijnen eigendom worden ontzet dan ten algemeenen nutte, op de wijze bij algemeene verordening bepaald (te bepalen?) en tegen voorafgaande schadeloosstelling. De algemeene verordening, waarop in gemeld artikel wordt gedoeld, bestaat, voor zoover ons bekend is, nog niet; maar het aangehaalde artikel bevat zelf een paar regelen, die van kracht zijn, al is de algemeene verordening nog niet uitgevaardigd. Die regelen zijn: dat de verklaring dat het algemeen nut onteigening vordert, geschiedt door den Gouverneur Generaal, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie; en dat de vereischten van overeenstemming met den Raad en van voorafgaande schadeloosstelling niet kan worden ingeroepen wanneer *oorlog, brand, watersnood, aardbeving, vulkanische uitbarsting of andere* DRINGENDE OMSTANDIGHEDEN, eene onverwijlde in bezitneming vorderen.

Dat artikel van het Regerings Reglement is voor ge

terug geslagen, zonder iets te kunnen medevoeren. Hij werd niet lang vervolgd, wijl de hem alleen bekende sluippaden, den onzen dit volstrekt onuitvoerbaar maakten.

Bij deze gelegenheid werden twee inl. soldaten van de 2de komp. 1ste Bat. door het vijandelijk lood getroffen, de een in den buikwand, de ander in den bovenarm.

Beiden werd met lofwaardige vaardigheid, het eerste verband gelegd, door den onvermoeiden officier van gezondheid 2de klasse B...k, na dat van den eersten, de kogel uit den buikwand was gesneden. Die welke den anderen, den bovenarm had gewond werd nimmer gevonden; misschien was dit wel de oorzaak, dat die wond, — voor zoo ver ons bekend — nimmer genas.

Gedurende dit oponthoud, kwamen de voortvlugtige koelies, daar zij geen geschiet meer hoorden, eenigzins gerust gesteld, weder van lieverlede opdagen en na dat zij de pêle mêle weggeworpen babaus weder hadden opgenomen vervolgden wij verder onzen marsch.

Tegen het middaguur kwamen wij voor de sterkte, en werden dadelijk door den, door en door ervaren en beleidvollen kolonne kommandant, — wiens lof, ver boven onze zwakke pen verheven is, — persoonlijk, tegen den van achter zijne borstwering op ons vurenden vijand, tot den aanval opgesteld.

Het terrein waarop hij zijne versterking had aangelegd, was voor zijne verdediging bijzonder goed gekozen. Aan de overzijde eens breeden ravijns, in wier, van 150 tot 200 voet diepe bedding, eene rivier stroomde, welke evenwel toen weinig water bevatte, had hij, op een' hoogeren bodem dan waarop wij ageerden, zijne ongeveer 300 schreden lange borstwering aangelegd. Deze was zamengesteld uit boomen, steenen en aarde, alles stevig verbonden. Bij meer dan eene mans hoogte hadden zij eene tamelijke dikte waarachter hij eene drooge gracht had aangebragt; en daarin, na zijn vuurwapen op ons te hebben afgeschoten, terug trok en volkomen tegen onze kogels beveiligd was.

De lange gebouwen welke hij hierin gebouwd had, waren enkel uit langstammige ruwe boomen opgetrokken, zelfs de weinig hellende daken daarvan, waren door dunne boomen gevormd, dit alles zeer kunstig en sollide verbonden: en daar er geen *Allang-allang* noch andere ligt vuur vattende materialen aan waren, viel er niet aan te denken om ze in brand te schieten; te meer wijl dit alles uit groen, pas omgekapte boomen was vervaardigd. In de omwanding dezer lange gebouwen, zoomede de hier en daar verstrooid staande dikstammige boomen, had hij openingen en keepen aangebragt, om tot schietgaten te dienen; kortom, alles was zeer goed tot eene geduchte verdediging ingerigt.

Een tweede ravijn, smaller dan de eerste, deelde zijne versterking in twee, bijna gelijke helften, waarover hij tot het onderhouden zijner gemeenschap, een brug had geslagen. Regts leunde de benting aan een ondoordringbaar bosch en aan hare linkerzijde stortte zich, de door het ravijn stroomende rivier, met een oorverdoovend geraas in een' rilling wekkenden afgrond; terwijl de boschrand, waarop wij moesten ageren, door den vijand, te voren van boomen en heesters was gezuiverd om op ons een onbelemmerd uitzigt te hebben, ten einde alle onze verrigtingen oogenblikkelijk te dwarsboomen, als zulks in zijn belang mogt zijn.

Ook had hij op dat terrein een menigte randjoes geplant en wolfskuilen gegraven, waarin ook randjoes verborgen waren, alles zóó kunstig met mos en dorre bladeren bedekt, dat zelfs het geoefendst oog onzer Inl. soldaten niet in staat was ze te ontdekken.

Onze 6de kompagnie Afrikanen welke het te beurt viel dit gedeelte des terreins te occuperen, kreeg in een' oogenblik meer dan twintig gekwetsten door de scherpe bamboezen voetangels welke in de wolfskuilen kunstmatig verborgen waren.

[Wordt vervolgd.]

heel Nederlandsch Indie toepasselijk; het maakt geen onderscheid tusschen Europeanen en inlanders, en het verzekert dus even goed de regten van den maleijer, die aan den linkeroever der *Padangsche* rivier eene armoedige woning bezit, als die van den Europeaan, die aan het Koningsplein te *Batavia* een prachtig paleis bewoont. En dat is niet meer dan billijk. Zoo lang de door ons aangehaalde bepalingen van het Regerings Reglement kracht van wet behouden, is het ons inziens onmogelijk dat men een inlander tegen zijnen wil van den grond doet verhuizen, die reeds door zijne grootouders werd bebouwd, waar de woning staat waarin hij geboren werd, waar het gebeente zijner bloedverwanten rust. Slechts dán zal zoo iets gedwongen kunnen gebeuren, wanneer het algemeen nut de onteigening vordert. Wij willen niet ontkennen, dat die woorden »algemeen nut" verschillend kunnen worden uitgelegd, en dat zij voor den een veel rekbaarder kunnen zijn dan voor den ander; maar moeijelijk zullen wij kunnen gelooven dat de Gouverneur Generaal, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, ooit zal verklaren, dat het algemeen nut de onteigening vordert van den grond waarop de kampong X ligt, wanneer die onteigening met geen ander doel zou geschieden als om den verkregen grond in een exercitie-veld of schietoefeningen-terrein te herscheppen.

Wij achten het gelukkig dat er eene bepaling als die van art. 77 van het Regerings-Reglement bestaat, welke een dam daarstelt tegen elke ligtvaardige onteigening van aan inlanders behoorende gronden. Wij zullen openhartig zijn: Vele Europeanen in Indie, vooral zij die zelden of nooit in de gelegenheid zijn geweest om met de eigenlijke inlandsche bevolking in regtstreeksche aanraking te komen, schijnen al zeer zonderlinge gedachten omtrent het karakter van den inlander te koesteren. Omdat de inlander niet zóó beschaafd is als zij, daarom gelooven zij dat hem alle edele aandoeningen vreemd zijn; zij beoordeelen den inlander in het algemeen naar de min goede typen — bedienden, soldaten, koelies — die zij hebben leeren kennen. Zoo doende beoordeelen zij verkeerd; de gezeten inlander is wèl ontvankelijk voor edeler aandoeningen: gehechtheid aan den geboortegrond, aan de voorouderlijke woning en graven is bij voorbeeld dieper bij hem geworteld dan bij de meesten onder ons, Europeanen, die naar Indie zijn gekomen om er een bestaan te zoeken. Het is ons bekend, dat het losse gerucht van eene dreigende gedwongen verhuizing, waarvan wij in den aanhef van dit opstel melding maakten, nu reeds menig hart van angst en droefheid doet beven.[1] Maar wij herhalen het: wij gelooven niet aan het bestaan van zulk een voornemen; en al bestond het, dan zou het in den tegenwoordigen tijd toch niet ten uitvoer komen. Anders zou het in zoodanig geval misschien wezen, wanneer het burgerlijk en militair gezag nog in één persoon vereenigd ware. Dán zou welligt een uitweg gezocht worden, ten einde den wensch van de militaire autoriteit te kunnen vervullen, zonder dat een der eerste pligten van de civiele autoriteit — bescherming der inlandsche bevolking tegen willekeur, van wien ook — openlijk werd verzaakt. En zulk een uitweg is, helaas, gemakkelijk te vinden. Een paar hoofden behoeven slechts te zeggen dat de verlangde grond soekoegrond is, en de opgezetenen moeten verhuizen, zonder dat artikel 77 van het Regerings-Reglement er bij te pas komt; want er heeft dan geene gedwongen *onteigening* plaats. Op kleine schaal is dat middel meermalen met goed gevolg toegepast.[2]

Ofschoon de algemeene verordening bedoeld bij artikel 77 van het Regerings-Reglement, nog niet is uitgevaardigd, bestaan er evenwel bijzondere verordeningen omtrent de gedwongen onteigening van gronden en daarop staande gebouwen; doch die hebben alleen betrekking op gronden gelegen binnen de verboden kringen van sterkten. Volgens Staatsblad 1836 No. 5. wordt tot zoodanige onteigening overgegaan, naar mate het Gouvernement daartoe in de gelegenheid zijn zal, of *de noodzakelijkheid daartoe zal geboren worden*. Worden die gronden niet onteigend, dan mogen er slechts ligte gebouwen op gevestigd worden en dat nog alleen onder zekere voorwaarden en met vergunning van den Resident Gouverneur, welke vergunning slechts wordt verleend, wanneer de militaire autoriteit, die gehoord moet worden, daartegen geene bedenkingen inbrengt [Staatsblad 1848, No. 13 en 1862 No. 48.] De defensie werken te *Padang* in den derden rang van versterkingen geplaatst zijnde, zoo hebben daar de verboden kringen een rayon van 930 Nederlandsche ellen. Van onteigening in het algemeen gesproken hebbende, meenden wij deze bijzondere bepalingen niet geheel met stilzwijgen te mogen voorbij gaan.

C. B.

1) Men heeft ons reeds gevraagd, of het Gouvernement het regt had om de bevolking eener kampong zoo maar te doen verhuizen? Wij hebben daarop geantwoord, dat wij het niet wisten. Niet alles wat ons ter ooren gekomen is, kunnen wij in deze courant mededeelen.

2) In No. 18 der Sumatra Courant (Jaargang 1863) hebben wij daarvan een voorbeeld medegedeeld. Toen wij in een *openbaar* register het document vonden, waaraan wij dat voorbeeld hebben ontleend, dachten wij onwillekeurig aan de gebeurtenissen te *Pas* in het laatst van 1844 en aan de plannen die men zegt dat toenmaals bestonden.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BATAVIA, den 13den Julij 1863. (No. 3.)

(Staatsblad no. 78.)

Gelezen enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Ten vervolge van het besluit van 28 Julij 1862, no. 3 (staatsblad no 78), krachtens magtiging des Konings te bepalen, dat voor de koffij welke aan het gouvernement, gedurende het jaar 1864, wordt geleverd, dezelfde betaling zal worden te goedgedaan, als bij gemeld besluit voor het jaar 1863 is vastgesteld.

Ten tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De 1ste Gouvernements Secretaris,
WATTENDORFF.

Civiel Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den inspecteur voor scheidkundige onderzoekingen in Nederlandsch-Indië, dr. J. E. de Vrij.

ONTSLAGEN:

Op verzoek, eervol, uit zijne betrekking, wegens ziekte, onder toekenning van wachtgeld, de kommies ontvanger der inkomende en uitgaande regten, tevens havenmeester te Baros (Sumatra's Westkust) C. F. Neuendorff

BENOEMD:

Tot kommies-ontvanger der inkomende- en uitgaande regten, tevens havenmeester te Baros (Sumatra's Westkust), de kommies bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te *Padang* (Sumatra's Westkust) H. C. Tensenscha.

Tot kommies bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Padang (Sumatra's Westkust) de onder-kommies bij de recherche te Pamanoekan (Krawang) F E Pfänne

Tot resident van Timor, R Wijnen, laatst resident der Lampongsche distrieten, van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Tot lid in het hoog militair geregtshof van Nederlandsch-Indië, de eervol uit Zr Ms militaire dienst ontslagen luitenant-kolonel der infanterie bij het Oost-Indisch leger W. Lammerée.

Tot pakhuismeester te Karang Sambong (Preanger Regentschappen), de administrateur bij de administratie der vogelnesten te Karang Bolong (Bagelen), met rang van kontroleur der tweede klasse, J. F. H. Hillebrandt

Tot administrateur bij de administratie der vogelnesten te Karang Bolong (Bagelen), met den rang van kontroleur der tweede klasse, de ambtenaar op wachtgeld W. R. Kloot, laatstelijk pakhuismeester te Tagal.

VERGUND:

De uitoefening van het beroep van landmeter aan J. W. P Kennis, adspirant ingenieur bij de burgerlijke openbare werken in de residentie Preanger Regentschappen.

GESTELD:

Ter beschikking van den directeur der kulturen, de ambtenaar der tweede klasse voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië H. J. H. Beekveld

Militair Departement.

GOEDGEKEURD:

Dat door het Militair Departement

IS OVERGEPLAATST:

Als instructeur der kavallerie van het legioen van den pangeran Mangkoe Negoro te Soerakarta, de eerste luitenant A. J. Mestler, van het regiment Oos-Indische kavallerie; met bepaling, dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd »à la suite."

Berigten van SUMATRA.

Padang, 15 Augustus 1863.

De passage langs de *Moeara*, over de brug gelegen aan de kalie matie, zal van af Maandag den 17den dezer tot wederopzeggens toe, voor voertuigen gesloten zijn.

— Bij circulaire van den Luit. Kol., Mil. Kommandant, dd. 11 Aug jl. worden handelaren, tappers en andere neringdoende nogmaals gewezen op de bepaling vervat in het Kon. besluit van den 11 Jan. 1813 No. 32, waarin uitdrukkelijk bepaald is: dat lngezetene kooplieden, herbergiers en andere welke aan onder-officieren en soldaten krediet verleenen, buiten voorkennis van hunne kapitein *volstrekt geene aanspraak* op betaling kunnen maken, zullende in den vervolge reclames van dien aard volstrekt niet meer door Z H.Ed.G. worden aangenomen

— Met genoegen deelen wij onze lezers mede dat de nieuwe seinpaal op de verlenging van den Apenberg gisteren voltooid is, waardoor voor den handel in een groot ongerief voorzien is.

Berigten van JAVA.

Het bestuur der Koninklijke Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch Indie ontving in den laatsten tijd onderscheidene monsters naturaliën, afkomstig van Siak van den heer J. S. G. Gramberg, welke door den heer J. C. Bernelot Moens werden bepaald; door tusschenkomst van den directeur der openbare werken monsters djatihout van Tagal, dat in zeewater langen tijd door den zeeworm gespaard, maar naarentegen door een hoorschelpdier vernield werd; reptiliën o. a. uit de Lampongsche Distrikten van den heer R. W. Deibel en uit Sambas van den heer J. Zwager, welke door den heer A. C. J. Edeling zijn bepaald; door tusschenkomst van den kommandant der zeemagt het verslag over een te Soerabaija door den heer H. A. Sirks waargenomen en binnen de keerkringen zeldzaam voorkomend luchtverschijnsel, gewoonlijk onder den naam van Holo bekend

Het bestuur deed pogingen om het geraamte te bekomen van een nabij Pekalongan, volgens mededeeling van den heer N. Arriëns, gestrand zeemonster, lang 45 voet, zoomede om tot een bepaling te geraken der giftslangen, welke onlangs te Djokjakarta zooveel gerucht maakten, benoemde tot eereleeden de heeren J. May, schout bij nacht, adjudant des Konings, en M. Th. Reiche, afgetreden president der Vereeniging, tot besturend lid de heer S. A. Bleekrode en tot gewone leden de heeren J. Alken, E. van Hengel, mr. T. H. der Kinderen, G. J. van Thienen, J. S. G. Gramberg, A. W Keuchenius en H. A. Sirks.

— Men schrijft ons uit *Melbourn* (*Australie*): Java Rijst staat weder zeer hoog, tegen £ 28 per ton kan zu verkocht worden, nimmer stond de markt voor Java producten zoo goed als nu. Mooije witte Suiker No. 20, goede witte Rijst en No. 9 Muscavados zouden grif tot winstgevende prijzen zijn te plaatsen, doch de producten moeten van prima kwaliteit zijn.

[*Sam Adv. Bl.*]

Soerabaija, 26 Junij Ten vervolge van het berigt uit Bezoeki, over het ongeluk, voorgevallen bij de opening van den molen op de fabriek de Maas, bieden wij onzen lezers nog het volgend berigt aan, dat over die droevige gebeurtenis eenigzins uitvoeriger is.

Op vrijdag den 12dezer heeft in de fabriek de Maas [Bezoeki], een naar gissing 33 jarige Madurees uit gemakzucht zijn leven op eene verschrikkelijke wijze verloren. Hij stond namelijk aan den eenen kant van het groote waterrad, en wilde een stuk hout of eenig gereedschap, dat aan de andere zijde lag, halen, en om hiertoe te geraken moest hij een omweg maken; doch hij deed dat niet, maar stapte op het rad, hetwelk toen in eene langzame beweging was. Naauwelijks echter zette hij de beide voeten op de waterscheppers daarvan of het rad geraakte in eene snellere beweging, en de arme man viel onder op de eene duim breede opening tusschen het pleisterwerk en het rad, waarin hij verbijzeld werd.

[*Soer Ct.*]

CHINA.

De te Shanghae gevestigde fabriek van stoomwerktuigen neemt zeer in bloei toe, ook wordt aldaar het bouwen van booten met weinig diepgang en geheel op de Amerikaansche wijze aangemoedigd ter bevordering van het handelsverkeer op den Yangtze. De laatste aldaar gebouwde boot was 300 voet lang, 37 voet breed en 22 voet diep en kan een lading van 1800 tot 2000 ton bevatten. Te Ningpo schijnen de zaken alles behalve goed te gaan. Nietswaardige wezens van allerlei natien bij den keizer in dienst, maken de landstreek met hunne rooverijen onveilig, en dit is zoo erg, dat hoewel er in het binnenland hongersnood is, de groote voorraad rijst in de stad voor handen niet verkocht kan worden.

De *Overland China mail* de mogelijkheid van een aanstaanden Japan oorlog besprekende, oordeelt dat men, indien het zoover mogt komen, gebruik makende van de in China verkregene ervaring, niet tijd, geld en menschenlevens moet opofferen zonder zijn doel te bereiken door het bombarderen van eenige zeehavens, maar dat men terstond de hoofdsteden te land moet aanvallen, wil men van dien oorlog eenig goed verwachten.

NEDERLAND.

Rotterdam, 17 Mei. Het Nederlandsche gouvernement heeft *uitdrukkelijk* zijn adhaesie geschonken aan de door het Fransche gouvernement ten gunste der Polen aan Rusland gezonden diplomatieke nota.

— Verscheidene aanzienlijke kooplieden hebben zich met een adres tot de Staten-Generaal gewend ten voordeele der van Samarang naar de Vorstenlanden aanteleggen spoorwegen.

— De *St.-Courant* heeft bevestigd dat door de Nederlandsche en Belgische gevolmagtigden te 's Hage zijn geteekend drie verdragen tusschen de twee regeringen, als: 1o. tot regeling der Maas aftapping; 2o. tot afkoop van den Scheldetol; 3o. tot regeling der wederzijdsche handelsbelangen.

Men zegt dat de afkoopsom van den Scheldetol bepaald is op ƒ 17.141,640.

— Den 6den Mei hebben zich op het stadhuis te 's Gravenhage, bij gelegenheid van den trouwdag, twee incidenten voorgedaan. Een bruidegom, zich met zijn bruid naar het raadhuis begevende, werd door de moeder der bruid tot aan het raadhuis vervolgd, ten einde haar alsnog van het voorgenomen huwelijk te doen afzien. De meest ernstige betoogen, vermengd met kernachtige woorden, werden daartoe aangevoerd, zoodat waarlijk in de trouwkamer aangekomen, de bruidegom zich eensklaps omkeerde, doch gelukkig nog op den trap door de getuigen werd gegrepen, die hem het onpassende zijner handelwijze onder het oog bragten en men daarna tot de voltrekking van het huwelijk overging.

Een ander bruidegom, zich mede naar het raadhuis begevende, trof de smart zijne bruid onder weg door eene ongesteldheid aangetast te zien, die hem noodzaakte weder huiswaarts te keeren. Nadat hij eenigen tijd te huis vertoeft had, begaf hij zich met de getuigen naar den burgelijken stand en deed aangifte van de bevalling zijner bruid van een zoon.

— Het Japansch gouvernement heeft bij de Nederlandsche handelmaatschappij aanzoek gedaan om een groot schroefstoomschip te doen vervaardigen. Met het bouwen daarvan zijn de heeren scheepsbouwmeesters Gips te Dordrecht belast geworden. Daar de werf der genoemde heeren te klein werd bevonden voor het te bouwen schip, moet er aan het Wilgenbosch een nieuwe werf aangelegd worden.

— Het nieuwe droogе dok te Nieuwe Diep is op ongeveer drie voet water na leeg gepompt. Het moet er, naar men verneemt, zeer ongunstig uitzien. Stukken steen van eene aanmerkelijke grootte zijn uit den bodem gerukt en liggen hier en daar verstrooid.

— Dr. A. Capadosa van 's Gravenhage heeft met zijne echtgenoot in de gevangenis te Malaga bezocht de familie Matamoros en in een openbaar gemaakten brief de ontmoetingen medegedeeld, die hij had in die Spaansche stad met allen, die zich aan den evangelischen zendeling, Antonio Marian, hebben aangesloten en omtrent wier lot weldra de Spaansche regtbank uitspraak zal doen, tenzij de koningin de straf vernietigt of verzacht op aandrang der christenen, die zich daarvoor tot haar hebben gewend. De kinderen van Matamoros zijn reeds te Londen aangekomen en werden spoedig te Alkmaar verwacht.

— Aan den hoogleeraar E. H. v. Baumhauer, Nederlandsch commissaris bij de internationale tentoonstelling, te Londen in 1862 gehouden, is door de Fransche keizerlijke commissie bij die tentoonstelling eene zilveren medaille toegekend, met dankbetuiging voor de vele diensten, gedurende dien tijd ook aan de Fransche commissie bewezen.

— Wij lezen in de *Friesche Ct.* de volgende juiste beschouwing.

Het huis der lords en der pairs in den lande, de roebende *veto* eerste kamer, die de volksdeugd van hoog aangeslagen te zijn beoefenen, heeft ten derden male, en wel met 23 tegen 13 stemmen, verworpen de wet op de afkoopbaarstelling der tienden.

Wij hadden dat wel gedacht. De tienden zijn nog een der weinige overblijfselen van den tijd, toen de lijfeigenschap tierde, toen heerendiensten den dorpeling werden opgelegd ten oirbaar van zijn meester, wien hij met lijf en ziel eigen was. De groote egge des tijds, de landrol van het liberalisme, die in ons land reeds zoovele molshoopen effende, wordt gevreesd en geschuwd, maar nog meer gehaat door de oud edele en adelijke of althans heel edele (en dus op heel andere wijze dan *menschen*) geboren heeren. Inderdaad zijn er in de laatste jaren wetten aangenomen, die uit een oogpunt van staathuishoudkunde en volksbelang veel hoogere beteekenis hebben dan dit wetje; maar de omstandigheid, dat met afkoopbaarstelling der tienden een der laatste zuilen van menschelijken overmoed in de huishouding van staat zou vallen, is oorzaak, dat eene wet tot dat einde telkens wordt afgestemd. Doch

houd moed Sloet-Cobden! graanwetten en traditieregten vallen ten laatste voor de kracht van een ijzeren wil. H. en E. B.

BELGIE.

De zoo gevierde en voortreffelijke, nog zeer jeugdige zangeres Anna Vronen werd dezer dagen in den schouwburg te Luik, bij gelegenheid van hare benefice-voorstelling, op eene buitengewone wijze gehuldigd Men had meer dan 1000 francs alleen aan bouquetten besteed, waarvan het meerendeel met echte kant was bezet. Onder den bloemenregen, die van alle kanten der zaal op de prima donna nederviel, bevond zich een prachtige bloemruiker, die met gouden franjes versierd was en door eene Spaansche familie aan de zangeres vereerd werd De abonnés hadden haar bovendien een zeer kostbaar halssieraad met oorringen en een prachtigen diamanten ring geschonken en haar daarbij een wit satijnen diploma aangeboden waarop in geborduurde letters de titels der voornaamste opera's, waarin zij te Luik had geschitterd, waren vermeld.

Nadat deze verschillende ovatien waren afgeloopen, trad zij in het derde bedrijf van *Faust* op. Tot verrassing van hare bewonderaars had de directie de tuin van Margaretha smaakvol met de talrijke bouquetten, die aan Mej Vronen waren vereerd, getooid. Na het einde der voorstelling wachtte der kunstenares nog eene nieuwe hulde. Toen zij met de hoogste geestdrift nogmaals werd teruggeroepen, werden onder een nieuwen regen van bloemruikers en lauwerkransen door eenige te Luik wonende en door haar zang en spel verrukte Spanjaarden twaalf duifjes op haar af gerigt, die hunne met veelkleurige linten getooide pootjes boven het hoofd der eenigzins verschrikte en diep getroffen zangeres heên en weder bewogen. Ten slotte werd haar eene luisterrijke serenade met fakkellicht gebragt, welke door schier de geheele bevolking werd bijgewoond.

ENGELAND.

De Engelsche Bank heeft haar disconto tot 4 pCt. verhoogd. De *Constitutionel* verwijt Turkije dat het een nota betreffende de landengte van Suez heeft publiek gemaakt. Dit toont, zegt het blad, den vreemden invloed op de politiek van Turkije aan. De ontwerpers dier depêche hebben zekerlijk de tractaten van 1841 uit het oog verloren, omdat zij Turkije het regt toekennen zich in de administrative aangelegenheden van Egypte te mengen, welk regt alleen aan de opvolgers van Mohamed Ali toekomt.

— Te Berlijn duurt het conflict tusschen de kamer en de Regering voort. Men verwacht alle dagen de ontbinding der Kamer van afgevaardigden.

FRANKRIJK.

Er hebben zich bij de discussien in het fransche wetgevend ligchaam eenige incidenten voorgedaan, die vermelding verdienen, omdat zij nader doen zien hoe de regering met de kamer omspringt. Het reglement van orde schrijft namelijk voor, dat de stemmingen moeten geschieden met zitten en opstaan. Bij de behandeling nu van eene belastingkwestie zeide de heer de Morny onverwacht: »wij zullen stemmen met het opsteken der handen" Dit leidde dadelijk tot verwarring; sommigen staken ééne hand op, anderen hunne beide handen, weer anderen wilden noch de handen opsteken, noch tegen de belasting stemmen, maar waren tegen de wijze van stemmen, omdat zij in strijd was met het voorschrift van het reglement van orde. Te midden van die verwarring verklaarde de heer Morny dat de belasting aangenomen was. De heeren Javal, Picard en onderscheidene anderen protesteerden hiertegen. Vrij algemeen was men van gevoelen, dat de stemming tot een twijfelachtig resultaat had geleid, maar de heer Morny bleef hardnekkig volhouden, dat hij alleen goed gezien had en dat de stemming *niet* twijfelachtig was, waarna hij de kamer dwong tot een volgend artikel over te gaan.

Den volgenden dag heeft de heer Lemercier bij eene andere kwestie het woord gevraagd, maar toen het er op aankwam, verklaarde hij er van af te zien. »*Des te beter!*" riep de heer de Morny uit, en toen de heer Lemercier zich daardoor gekwetst toonde, voegde de graaf er bij: »ik zeg dat niet om u te kwetsen, maar in het belang van eene spoedige afhandeling van het budget." Opregter kan men zeker niet wezen!

De inmenging der regering in de verkiezing werd door de oppositie in de kamer besproken. De aanval had een tweeledig karakter. Aan de eene zijde werd geklaagd over het misbruik dat de agenten der regering maken van het hun gegeven regt om regerings kandidaten te verdedigen. Aan de andere zijde werd de zaak door de heeren Picard en Favre in beginsel bestreden, betoogende zij het verwerpelijke van het stelsel, krachtens hetwelk de regering kandidaten stelt bij de verkiezingen. Het debat werd bij die gelegenheid buitengewoon stormachtig door de onhandigheid van de vrienden van het gouvernement, waarvan een, de markies de Pierres, eene redevoering hield die zoo blindelings alles goedkeurde wat de regering verrigt en van zoo veel slaafsche onderwerping getuigde, dat, wonder boven wonder! de regering zelve er van walgde. De markies kwam er rond voor uit dat een afgevaardigde de regeringsbeginselen behoort te deelen; dat hij alles moet ondersteunen wat het gouvernement naar zijn beste weten wenscht tot stand te brengen, en dat hij daarvoor de ondersteuning der regering bij de verkiezingen geniet. »Wij allen — riep de markies uit — wij allen vermogen niets zonder die ondersteuning!" De heer de Morny dacht aanvankelijk, dat de markies met het gouvernement den spot dreef en spoorde hem aan een *waardiger* taal te voeren maar de markies verklaarde plegtig, dat hij al wat hij gezegd had opregtelijk meende. Daarmede waren al de leden der kamer, op het vijftal na, door de vrienden der regering zelve verlaagd tot de gedienstige knechten der regering. Zou de markies wel ongelijk hebben? De minister Baroche meende intusschen eene poging te moeten beproeven, om den slechten indruk, dien de woorden van den markies naar buiten konden maken, te neutraliseren. Hij verklaarde dienvolgens dat het niet geheel juist was, dat de afgevaardigden de ondersteuning der regering behoefden om in de kamer te geraken zij behoefden daartoe ook *de sympathie der kiezers* En nu onderzocht de regering steeds *a priori*, wie het meest op die sympathie kon rekenen; deze worden dan de kandidaten der regering en zoo komt het dan ook, dat de regeringskandidaten meest altijd verkozen worden. De heer Picard vatte daarop vuur. Hij betoogde zeer te regt, dat een zoo lanig onderzoek *a priori* onwettig was, dat het eene verkiezing voor de verkiezing daarstelde en tot allerlei misbruik en magtsovertreding aanleiding moest geven. Het geheele raisonnement was dan ook slechts een voorwendsel; de regering kiest hen tot kandidaten, die vooraf in hare handen eene zekere geloofsbelijdenis afleggen en wendt vervolgens al haren invloed aan om die kandidaten de kiezers op te dringen »Wat de regering ons heden verhaalde — riep de heer Picard uit — is niets dan eene list en wel eene zoo *lompe* list, dat wij er ons niet door om den tuin zullen laten leiden." De heer de Morny viel hier den heer Picard in de rede en zeide:

»Gij spreekt van *lomp*; het is niet de door u beweerde list die lomp is"

Picard: »Ik heb het *regt* te zeggen dat het een lompe valstrik is."

De Morny: »Gij schijnt mij niet goed begrepen te hebben en brengt mij daardoor in de verpligting duidelijker te zijn. Ik bedoelde, dat niet die zoogenaamde valstrik lomp is, maar wel de taal die gij voert."

Picard: »Gij hebt niet het regt om mij zulke grofheden te zeggen; Gij hebt mij beleedigd en dat verkies ik niet te dulden!"

De Morny: »Waar gij de kamer en de regering beleedigt, heb ik het regt u dit te doen gevoelen, en daar de les blijkbaar niet krachtig genoeg is geweest, roep ik u tot de orde!"

Deze allerliefste dialoog gaf tot vrij wat rumoer aanleiding, maar de heer Picard liet zich door niets van zijn stuk brengen. Hij brandmerkte de misbruiken, die bij de verkiezingen plaats hebben; de regering zorgt er zelfs niet voor, dat overal behoorlijk verzegelde stembussen aanwezig zijn; ten platten lande bezigt men zekere potten als stembus, of de maire plaatst zich op een stoel en laat zich de stembriefjes in den zak werpen! Aan het slot zijner rede verhief hij zich met klem tegen het stellen van regeringskandidaten.

De heer *Baroche* »Nooit, nooit zullen wij dit stelsel laten varen!"

De heer *Favre*: »Geen wonder! Het gouvernement zou zonder dit stelsel vallen!"

Deze opmerking leide tot een vreeselijk tumult. Vruchteloos trad de regering in allerlei ophelderingen; de heer Favre herhaalde tot zesmaal toe, dat zoodra men de verkiezingen vrij liet, het gouvernement omver zou geworpen worden; alleen door allerlei manoeuvres verkrijgt het eene kamer die het ondersteunt De hardnekkigheid waarmede de heer Favre deze stelling verdedigde, deed het tumult ten toppunt stijgen. De heer de Morny maakte er een einde aan door het budget van binnenl. zaken met zitten en opstaan in omvraag te brengen. Behoeft men te zeggen dat slechts eenige weinige leden opstonden, en dat alzoo het hoofdstuk met stéréotype meerderheid werd aangenomen? De heer de Morny merkte dan ook zeer ironiek op: *Als ik mij niet bedrieg* dan is het hoofdstuk aangenomen!" — waarop een luid gelach volgde, waardoor de ministerieele meerderheid zich op de kordate taal der kleine minderheid trachtte te wreken.

— Te Castellamare (Italie) heeft zich een Franschman door middel eener guillotine van het leven beroofd. Men hield hem algemeen voor krankzinnig. Hij woonde geheel afgezonderd op kamers en zag niemand; iederen dag ging hij op hetzelfde uur uit en kwam hij op hetzelfde uur terug. Hij at iederen dag hetzelfde, namelijk op de vastendagen een visch met brood en op de andere dagen eene kip met brood; deze moesten altijd dezelfde zwaarte hebben. Zijne buren waren aan dit zoo geregelde leven gewend, zoodat het groote verwondering baarde toen hij op zekeren dag niet uitging en de restaurateur, die hem het eten bragt, zijne deur gesloten vond en op zijn kloppen geen antwoord ontving. Men waarschuwde de politie en deze deed de deur openbreken. Toen men binnentrad, vond men zijn lijk, waarvan het hoofd gescheiden was, op den grond liggen; het hoofd was een eind ver weggerold. Hij had tusschen de deurstijlen van zijne kamer eene guillotine vervaardigd, waarvan hij zelf het mes had gesmeed; jaren lang was hij hiermede bezig geweest. Op tafel vond men een testament liggen en een brief, waarin hij berigtte hoe hij zich van het leven had beroofd. Hij laat eene aanzienlijk fortuin na.

DUITSCHLAND.

Te Keulen is sedert eenige dagen eene levende wonderkoe te zien. Deze koe, den 17den Mei 1860 in Polen geboren, bezit twee behoorlijk gevormde koppen, en wel een stieren- en een koeijenkop; terwijl de eene kop eet drinkt de andere.

— De Grieksche deputatie te Kopenhagen heeft voor eenige dagen het museum Thorwaldsen bezocht, bij welke gelegenheid een harer leden, de heer Skutzos, een olijfkrans overhandigde, die uit Athene was gezonden door den heer Kartanzoglos, directeur der akademie van fraaije kunsten aldaar, een der leerlingen van Thorwaldsen. De krans werd op het standbeeld van den »Deenschen Phidias" geplaatst.

Berlijn, 7 Mei. De bekendmaking van het Engelsche *Bluebook*, dat een zeer ongunstig licht werpt op de staatkunde des heeren von Bismarck, heeft in de ministerieele kringen alhier eene levendige ontevredenheid veroorzaakt. De heer von Bismarck moet daar over een onderhoud met den Engelschen gezant gehad hebben, waarin het scherp toeging. Hij wilde gisteren zelfs een diplomatiek diner bij den Turkschen gezant niet bijwonen, omdat hij den heer Buchanan daar moest ontmoeten; later heeft hij zich echter bedacht en deel aan het diner genomen. Men denkt, dat de Engelsche regering van de depêches iets heeft willen bijdragen tot den val van den heer van Bismarck, wiens politiek te Londen gevaarlijk voor den algemeenen vrede geacht wordt.

Weenen, 7 Mei. Er is hier berigt ontvangen, dat het Nederlandsche gouvernement zich heeft aangesloten bij den stap, door de drie groote mogendheden in de Poolsche kwestie gedaan Die regeringsdaad is te opmerkelijker, als men zich herinnert, dat de Nederlandsche regering in 1851 geweigerd heeft, aan eene diplomatieke interventie ten behoeve van Polen deel te nemen. De buitenlandsche politiek van Holland is overigens altijd geweest strikt konservatief. Holland zelf heeft door de revolutie schade geleden, het land heeft daardoor de helft van zijn gebied verloren. Daarom onthoudt Holland zich steeds van eenige partij in de buitenlandsche politiek te kiezen, en de koning der Nederlanden is de zoon eener Russische grootvorstin. De adhesie die *deze* regering aan den stap der mogendheden schenkt, mag dus veeleer geacht worden eene *waarschuwing* voor, dan eene *vijandige daad* tegenover Rusland te zijn."

EUROPESCHE BERIGTEN.

Kopenhagen, 12 Mei. De rijksraad heeft een adres van vertrouwen opgemaakt en vastgesteld, strekkende tot goedkeuring van de politiek der regering betreffende de nieuwe constitutionneele bepalingen voor de verschillende deelen der monarchie

Triest, 14 Mei. Op Rhodus heeft eene aardbeving plaats gehad, waardoor in 22 dorpen 2200 huizen werden verwoest.

Te Athene heeft de overmoed der soldaten zulk een ernstig karakter aangenomen, dat de Fransche, Engelsche en Oostenrijksche gezanten eene nota aan de regering hebben ingediend, om haar tot het nemen van krachtige maatregelen aan te sporen.

New York, 1 Mei. De afdeeling der bondsarmee onder bevel van Hooker is de Rappahanock overgetrokken, zonder daarbij van de zijde der Zuidelijken ergens veel tegenstand te ontmoeten. De Noordelijken hebben bij die gelegenheid 5 à 500 man der Zuidelijken gevangen genomen.

(*Tweede Depêche*).

— 2 Mei. Het geheele armeekorps van Hooker bevindt zich thans in eene geschikte positie om tegen de Zuidelijken op te rukken. Volgens de *New York Tribune* bestaat er voor laatstgenoemden geene andere keus dan Frederiksburg te ontruimen, of een gevecht te wagen, met de zekerheid van geslagen te zullen worden De Noordelijken hebben het geheele traject tusschen Vicksburg en Port Hudson bezet.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te Padang, van den 4 t/m den 10 Augustus 1863.

Aanvoer.

Naar Boston per Am. schip *Borneo Samuel, gez L. Hurd.*

18548 bossen rotting, 904 pic. rijst, 1988 pic. suiker, 200 balen gambier, 100 balen cubeben, 150 balen campher, 38 manden gom elastiek, 8000 huiden, 3400 pic. tin, 604 pic. gom elastiek, 106$\frac{72}{100}$ pic. koehuiden, 17$\frac{33}{100}$ pic buffelhuiden, 25$\frac{12}{100}$ pic. benzoein 44$\frac{76}{100}$ pic. notenmuscaat, 47$\frac{83}{100}$ pic. zwt. peper, 237$\frac{18}{100}$ pic. . . . . . oude lading aan boord geblev n. 4002 pic. koffij, *Dummler & Co.*

Uitvoer.

Naar Batavia per *Soe'an Iskander, gez J. Stijger*

786 pakjes Beng. zeep, 89$\frac{12}{100}$ pic foelie, $\frac{80}{100}$ pic. notenmuscaat, 27$\frac{12}{100}$ pic. gutta percha, 40 pic. gom-elastiek, 6·8$\frac{0}{100}$ pic. rotting, *Purvis & Co.*

Naar Batavia per schoener *Barus, gez Poa Pin.*

1000 pic zwt. peper, 57$\frac{22}{100}$ pic. benzoein, 1 st. longcloths, *f* 2020 aan zilverenmunt. *Lim Thoe.*

Naar Californie via Bat. per Am. schip *Clara Rosa Suttel. gez. R Lim Burner.*

3 vaten meel, 191 pic suiker, 25 pic. tin, 21,000/2 barjermisein zakken, zakken, oude lading van Batavia. 3400 pic. koffij *Paine Stricker & Co.*

AAN- en UITVOER te Ajer-Bangies, van den 16 t/m den 31 Julij 1863.

Aanvoer.

Per praauw *Lalaijang, gez. Sie Tuman* van P. Batoe, 30 st Sum aardewerk.

Per praauw *Sampan Gedang. gez. Sie Siko* van Priaman, 6 pic. Sum. aakesuiker, 4 corg. Bat. bat. slendangs.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Passang* van Padang, *f* 1000 aan zilvergeld.

Per praauw *Lalaijang, gez. Soetan Raman* van Tiens, 30 pic. rijst.

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Koening* van Padang, 20 kr. Java tabak, 25 st. Am. katoen, 10 st. maddapollams, 2 corg. bl. moeries, 2$\frac{1}{2}$ corg. boger sarongs

Per praauw *Pintjallang, gez. Sie Sahot* van Padang, 3000 st. metselsteenen, 2 pic aaksuiker, 13 st. chitzen, 7 st tjelaas, 8 st ginghams, 4 corg boger sarongs, 1 st. wit katoen, 30 ellen grein, 2 doz. theekopjes, 1 kistje klamboegoed, 6 doz mestmessenmessen, 2 doz. brillen, 1 riem schrijfpapier, 10 st. kopen ketels, 10 st. ong katoen en *f* 100 aan zilvermunt.

Per praauw *Tambangan, gez. Sie Badoe Amien* van Tieoe 2 st Eur. tjelaas, 20 ell. laken, 30 kat chin. gouddraad, 1$\frac{1}{2}$ corg. Java koperwerk, 5 st. boger sarongs 5 st. koperwerk, *f* 300 aan zilvermunt, 40 pic. rijst.

Per praauw *Pintjallang, gez Sie Aloean* van Padang, 60 kr. Java tabak, 2 chin. mison, 5 katt. laxa, 2 doz. fl. azijn, 2 pic. Sum. aardappelen en 5 koelaks uijen.

Per praauw *Sorampoe, gez. Tjan Tien* van Natal, 18 st. varkens.

Uitvoer.

Per praauw *Lalaijang gez. Sie Tuman* naar Natal, 4 pic. rijst.

Per praauw *Tambangan, gez Sie Toema* naar Padang, 14,000 st. klappers.

Per praauw *Sorampoe, gez. Tjan Tian* naar G. Sitolie, 5 baaltjes Beng. zeep en 10 thls. stofgoud

Per praauw *Sorampoe, gez. Sie Lana* naar Padang, 400 boss. rotting en 1 pic. rokobladeren.

SCHEEPSBERIGTEN.

AANGEKOMEN Schepen te Padang.

Datum.	Vlag.	Soort	Nam d. Schepen.	Gezagv.	Van	Datum.	Agenten

VERTROKKEN Schepen van Padang.

Datum.	Vlag	Soort.	Nam. d. Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
9 Aug.	N. I.	bark	Soetoen Isk	J. Stijger	Batavia
10 „	„	schoen	Barus	Lim Hoa	id
10 „	Am.	schip	Borneo	Hurd	Boston
14 „	„	bark	Clara Rosa Sutill	Rob Lim Burner	Calif. via Bat.

TER REEDE LIGGENDE Schepen te Padang.

Vlag.	Soort.	Nam. d. Schepen	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Z. M	stoomsch.	Reinier Claessen	lt Lts. Modderman	....	....
Gouv.	„	Hertog Bernard	Stolte	....	....
Ned	schip	Ant. Petronella	Voorendijk	Amsterdam	*Oversee & Co.*
N. I.	schoen.	Padang	Lim Kiam	....	....

Gedrukt bij VAN ZADELHOFF & FABRITIUS, te Padang.